

Tasarımların Tescilsiz Korunması

Protection of Designs without Registration

Avukat-Attorney at Law

Sabri **Kuşkonmaz**

Seramik Dergisi'nde yayımlanan daha önceki yazılarımızda, sürekli olarak tescilden, hukuksal korumadan söz ettik. Dahası, belli bir ar-ge sürecinden sonra oluşturulan ve ekonomik değer olarak da belli bir anlamı olan tasarımların sıkı sıkıya hukuksal sarmalanması, hukuksal süreçlerden geçirilerek ekonominin bir süreci, yatırımın bir süjesi olduğu kadar ve aynı oranda önemli olmak üzere hukukun da bir süjesi olması gerekliliğine/zorunluluğuna işaret etmeye çalıştık. Kısacası, seramik sektöründe, yaratım için seramik çamuru kadar hukukun da elimizin altında tutulması bilincinin önemini vurgulamaya çalıştık.

Bu aşamada, tescilsiz korumadan söz ederek, şimdiye kadar yazdıklarımızı, hukuku elimizin tersiyle bir yana itmiyoruz elbet. Bilinir ki, hukuk kuralları genel soyutlamalardır. Yani her olaya göre bir kural/norm konulması halinde binlerce yüzbinlerce kural koymak gerekeceğinden, belli olayların soyutlanmasıyla, bu soyutlanmaya göre genel kurallar oluşturularak, yasa dediğimiz hukuk metinleri ortaya çıkarılır. Bu anlamda hukuk, hayatın tamamını kapsamayı ön gördüğü için, kapsama alanı itibarıyla hiçbir boşluk bırakmama çabası içindedir. Çünkü, hukuk kuralları olan yasalar, hayatı düzenler. Hayat da doğa gibi boşluk kabul etmez. İşte bu anlayış ve yaklaşım nedeniyledir ki, tasarımların korunması konusunda da, korumaya yönelik hukuksal kuralların içinde, hukuksal koruma düşünülmeden yapılan, yani tescil edilmeden elde edilen tasarımların korunması konusunda da yasal düzenlemeler mevcuttur.

Tescil edilmeyen tasarımların da korunma altında olduğuna ilişkin ilk işareti, ilgili yasa metninin 6. maddesinde bulmaktayız. Koruma için tasarımın "yenilik" unsurunu düzenleyen bu maddede, "Bir tasarımın aynısı, başvuru veya rüçhan tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise o tasarım yeni sayılır" demektedir. Yani, bizim tescil için tasarladığımız tasarımda, kanunun aradığı yenilik şartının gerçekleşmesi için, söz konusu tasarım dünyanın herhangi bir yerinde

In our previous articles published in Ceramic Magazine, we continuously talked about registration and legal protection. Furthermore, we tried to point out that it is a requirement/it is mandatory that designs created going through a specific R&D process and which have a certain meaning as an economic asset should be embraced legally tightly and should be a subject of law, going through legal processes as much as and as significant as being a process of economy and a subject of investment. In short, we tried to underscore the significance of the acknowledgement that in the ceramic industry, law should be available to us as much as ceramic clay is, for creativity.

If we should talk about registration-free protection at this stage, it would not mean that we are pushing aside what we wrote so far or law. It is well known that principles of law are overall abstractions. That is, if a rule/norm is imposed for each event, thousands, even hundreds of thousands of rules would be needed to be imposed, the legal texts we call law emerge, creating overall rules through abstraction of certain events. In this context, since law seeks to cover the whole life, it strives not to leave any gaps in terms of domain because laws, which are principles of law, regulate life and life, like nature, does not allow gaps. It is because of this concept and approach, there are statutory regulations on protections of designs made without considering legal protection; that is, without registration, among legal rules for protection on the subject of protection of designs, too.

We find the first sign that unregistered designs are also protected in Article 6 of the applicable law text. This Article, which sets out the "Innovation" element of design as regards protection, quotes; "If an exact replica of a design has not been offered to the public in any place in the world prior to the application or priority date, then that design is deemed to be new". That is, in a design we plan to register, for the requirement of innovation sought by law to occur, the said design must not have been

offered to the public anywhere in the world. Going backwards, we can say that if we have offered the design to the public, it is under partial legal protection even if it is not registered. The following question may come to mind here immediately. If unregistered protection is possible, then why make all those efforts for registration? Here, it has to be stated that there is an absolute right in terms of being the owner of a right in registered protection. On the other hand, in unregistered protection, we face the problem and requirement of proving our ownership of the right. In the same manner, registered designs' being subject of legal procedures, that is, their gaining a circulation value, is incomparably more convenient and rational, compared to unregistered designs.

Where an unregistered design goes into a legal competition with other designs, the fundamental problem is what crite-

ria are to be used. The basic solution for this basic problem is the act of offering to the public. Paragraph 2 of Article 6 of Decree Law sets out how the offering to the public should be. If the design has become subject of launching, usage, description, publication, promotion or similar activities through means like exhibition or sale; then the act of offering to the public has taken place.

So it can be observed that protection without registration is possible. Owners of unregistered designs are entitled to legal protection. However, it should be known that protection does not take place by itself with the above stated offering to the public. If we own an unregistered design and if design faces the risk of being infringed upon by a registered or unregistered design holder after us, we can protect our right through legal remedies, that is by filing a lawsuit. This is yet another disad-

vantage of unregistered design against registered design. Whilst protection is absolute in registered design, there is a partial protection dependent upon proof under general terms in unregistered designs.

In conclusion, unregistered designs, too, are under protection, although the limits and conditions of this protection are not as certain as registered designs. However, the "design right" cannot exist without registration. This point should not be forgotten. With an unregistered design, we have no "right" but the capability of being protected legally to initiate lawsuits, to seek our right through action. Therefore, where we have an unregistered design, we should not just accept the infringements of this design. The main thing is to be aware of the availability of legal remedies and to exercise them. With all designs, our basic security is law.

kamuya sunulmamış olmalıdır. Bu hükmün tersten okunması ise; bir tasarımı kamuya sunmuş isek, tescil edilmemiş olsa dahi kısmen hukuksal korumaya tabidir. Burada hemen akla şu soru gelebilir; madem ki tescilsiz koruma mümkün o halde niye tescil için onca çaba yapılsın? Burada belirtmek gerekir ki, tescilli korumada hak sahipliği açısından mutlak bir hak vardır. Tescilsiz korumada ise, hak sahipliğimizi ispat etme sorunu ve zorunluluğu ile karşı karşıyayız. Aynı şekilde, tescilli tasarımların hukuki işlemlere konu olması yani dolaşım değeri kazanması, tescilsiz tasarımlara göre kıyas kabul edilemez derecede elverişli ve akılcıdır.

Tescil edilmeyen bir tasarım, diğer tasarımlarla hukuk yarışına girdiğinde, hangi ölçütlere başvuracağımız temel sorundur. Bu temel sorun için temel

çözüm, kamuya sunmadır. KHK.'nin 6. maddesinin ikinci fıkrasında, kamuya sunmanın nasıl olacağı düzenlenmiştir. Tasarımın sergilenmesi, satış gibi yollarla piyasaya sürme, kullanma, tarif, yayım, tanıtım ve benzer amaçlı faaliyetlere konu edilmişse, kamuya sunma gerçekleşmiştir.

Görülüyor ki, tescilsiz koruma mümkündür. Tescilsiz tasarım sahipleri hukuksal koruma hakkına sahiptir. Ancak, bilinmelidir ki, yukarıda belirttiğimiz kamuya sunma ile, koruma kendiliğinden gerçekleşmez. Tescil edilmemiş bir tasarıma sahip isek ve bu tasarım bizden sonrasına ait, tescilli veya tescilsiz bir tasarım sahibi tarafından ihlal edilme tehlikesi karşısında ise, hakkımızı yargısal yolla, yani dava açarak koruyabiliriz. İşte, tescilsiz tasarımın, tescilli tasarım karşısında bir başka

dezavantajı daha önümüze çıkmıştır. Tescilli tasarımda koruma mutlak iken, tescilsiz tasarımda genel hükümlere göre ispat şartına bağlı bir kısmen koruma söz konusudur.

Sonuç olarak tescilli tasarımlar ne denli sınırları ve koşulları belirli olmasa da, tescilsiz tasarımlar da korumaya tabidir. Ancak, tescil olmadan "tasarım hakkı" olamaz. Bu noktayı gözden uzak tutmamak gerekir. Tescilsiz tasarımda bir "hak" değil, hukuksal korunma, dava açma, hakkımızı dava yoluyla arama olanağımız vardır. Bu nedenle, tescil edilmemiş bir tasarıma sahip olduğumuz hallerde, bu tasarımla ilgili ihlalleri sineye çekmemek gerekmektedir. Aslolan, hukuksal başvuru yollarının varlığının farkında olmak ve bu yolları kullanmaktır. Tüm tasarımlarda temel güvencemiz hukuktur.